

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἄπ. 1,10)

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΑ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 1834	Ψυχοσάββατον πρὸ Κυρ. τῆς Ἀπόκρεω 22 Φεβρουαρίου 2014	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης
--	--	---

Γιατί τὸ μνημόσυνο αὐτό;

Σήμερα, ἀγαπητοί μου, εἶνε **Ψυχοσάββατο**. Τί θὰ πῆ **Ψυχοσάββατο**; Σάββατο τῶν ψυχῶν. Ἐπ' αὐτοῦ ἄς ποῦμε λίγες λέξεις.

Κατ' ἀρχὴν ἡ λέξις **Σάββατον** δὲν εἶνε ἑλληνική, εἶνε ἑβραϊκή· **Σάββατον** στὰ ἑλληνικὰ σημαίνει **ἀνάπαυσις** ἢ «**κατάπαυσις**» (βλ. Ἑβρ. 4,4 κ.ά.).

Ὅσοι διαβάσετε τὴν ἁγία Γραφή, θὰ γνωρίζετε ὅτι ὁ Θεὸς **δημιούργησε τὸ ὑλικὸ σύμπαν σὲ ἕξι ἡμέρες** (βλ. Γέν. κεφ. 1). Ὅταν λέει ἡ ἁγία Γραφή ἕξι ἡμέρες, ἐννοεῖ μακρὲς χρονικὲς περιόδους, στὶς ὁποῖες συνέβησαν γεγονότα κοσμογονικά. Ἡ γῆ, ὁ ἥλιος, τὰ ἀστέρια, ὅλο τὸ σύμπαν ἀπὸ τὶς παμμέγιστες σφαῖρες μέχρι τὸ μικρὸ ἄτομο, ποὺ κι αὐτὸ εἶνε μιὰ μικρογραφία τοῦ σύμπαντος, δημιουργήθηκαν σὲ ἕξι ἡμέρες.

Μετά, λέει ἡ ἁγία Γραφή, **τὴν ἑβδόμη ἡμέρα ὁ Θεὸς ἀναπαύθηκε**, «**κατέπαυσε ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων**» τῆς δημιουργίας (βλ. Γέν. 2,2). Δὲν λέει ὅτι σταμάτησε νὰ ἐπιβλέπη τὸ σύμπαν, ἀλλ' ὅτι σταμάτησε νὰ δημιουργῆ· στὸ ἕξις δὲν πρόκειται πλέον νὰ προστεθοῦν νέα εἶδη σ' αὐτὰ ποὺ ὑπάρχουν. «**Κατέπαυσε**» μὲν ἡ δημιουργία, ἀλλ' ὄχι ἡ μέριμνα, ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Ὑπ' αὐτὴ τὴν ἐννοια, τῆς θείας προνοίας, νοεῖται τὸ σπουδαῖο ἐκεῖνο θεολογικὸ ῥητὸ ποὺ εἶπε ὁ Χριστός: «**Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ ἐγὼ ἐργάζομαι**» (Ἰω. 5,17). Δὲν παύει ἡ φροντίδα, ἡ μέριμνα τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν συντήρησι καὶ τὴν διακυβέρνησι τοῦ κόσμου.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ Θεὸς «**κατέπαυσε**» τὴν ἑβδόμη ἡμέρα, γι' αὐτὸ **ὠρίσε καὶ γιὰ τὸν ἄνθρωπο ὡς ἡμέρα ἀναπαύσεως τὴν ἑβδόμη ἡμέρα**. Ἡ τετάρτη ἐντολὴ λέει: «**Ἐξ ἡμέρας ἐργᾶ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου· τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου**» (Ἐξ. 20,9-10, Δευτ. 5,13-14).

Καὶ πράγματι τὸ Σάββατο τηρεῖται μέχρι σήμερα μὲ θρησκευτικὴ εὐλάβεια ἀπὸ τοὺς **Ἑβραίους**. Ἄν πάτε στὸ Ἰσραὴλ, θὰ δῆτε ὅτι Σάββατο στὶς ὁδικὲς ἀρτηρίες δὲν κινεῖται τίποτε, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ αὐτοκίνητα τῆς ἀστυνομίας καὶ τῶν πρώτων βοηθειῶν γιὰ τοὺς ἀσθενεῖς.

Αὐτὸ εἶνε ἔλεγχος γιὰ μᾶς τοὺς **Χριστιανούς**. Ἐμεῖς ἀντὶ τοῦ Σαββάτου ἔχουμε τὴν **Κυριακή**, πρῶτον εἰς ἀνάμνησιν τῆς καταπαύσεως τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴ δημιουργία τοῦ κόσμου, δεῦτερον γιὰ ν' ἀναπαυώμεθα ἀπὸ τὴν ἐργασία, καὶ τρίτον γιὰ νὰ τιμοῦμε τὸ τρισμέγιστο γεγονός τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

* * *

Τὸ σημερινὸ ὅμως Σάββατο εἶνε ἐξαιρετικὸ· ὀνομάζεται **Ψυχοσάββατον**. Γιατί ὀνομάζεται ἔτσι; Διότι σήμερα ἡ ἁγία μας Ἐκκλησία ὠρίσε νὰ τελοῦμε **γενικὸ μνημόσυνο τῶν νεκρῶν**. Καὶ τοῦτο **γιὰ τοὺς ἕξις τρεῖς λόγους**.

● **Πρῶτος λόγος**. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δὲν πεθαίνουν ὑπὸ ὁμαλὲς συνθήκες· δὲν ἐκπνέουν στὸ σπῖτι, ἔχοντας δίπλα τους τὰ προσφιλή πρόσωπα· δὲν συνοδεύονται ὅλοι στὴν τελευταία κατοικία ἀπὸ συγγενεῖς καὶ φίλους· δὲν ψάλλεται σὲ ὅλους ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία· δὲν γεμίζει τὸ φτυάρι ὁ ἱερεὺς μὲ χῶμα καὶ νὰ πῆ «**Γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύση**» (Γέν. 3,19 καὶ Ἐξόδ. ἀκολ.).

Πολλοὶ ἄνθρωποι «ἐξεμέτρησαν τὸ ζῆν» **ὑπὸ συνθήκης δραματικῆς**. Ἄλλοι ταξίδευαν στοὺς ὠκεανούς, ναυάγησαν τὰ πλοῖα καὶ ἡ θάλασσα ἔγινε τάφος μυριάδων νεκρῶν. Ἄλλοι διέσχιζαν μεγάλες ἐρήμους, χάθηκαν μέσα σὲ δάση καὶ τοὺς κατέφαγαν θηρία. Ἄλλοι καταπλάκωθηκαν ἀπὸ σεισμούς, ἄλλοι ἐγκλωβίσθηκαν στὰ βάρη μεταλλείων, ἄλλοι κἀθηκαν σὲ πυρκαϊῆς ἐργοστασίων, καὶ ἄλλοι ἀπὸ διάφορες ἄλλες αἰτίες τελείωσαν τὴ ζωὴ τους· χθὲς π.χ. ἐγράφη στὸν τύπο, ὅτι μιὰ χιονοθύελλα στὴν Περσία σάρωσε κυριολεκτικῶς χιλιάδες ἀνθρώπους καὶ ἔγιναν ἄφαντοι. Τί εἶνε ὁ ἄνθρωπος! ἕνα ἄχυρο εἶνε, τίποτα δὲν εἶνε. Ὅλους λοιπὸν αὐτοὺς μνημονεύει σήμερα ἡ Ἐκκλησία.

Ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ τὰ λεγόμενα **φτωχὰ δάκια**: ἄνθρωποι ποὺ κηδεύονται χωρὶς νὰ τοὺς συνοδεύῃ κανεὶς, ἢ ποὺ οἱ συγγενεῖς τους δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ τοὺς κάνουν μνημόσυνα.

Υπάρχουν όμως και κάτι **πλούσιοι** – πώς να τους περιγράψω;–, πού, ἐνῶ ἄφησαν τεράστιες περιουσίες (σπίτια, πολυκατοικίες, πλοῦτη), ἐν τούτοις τὰ παιδιά τους δὲν τους θυμούνται, δὲν φέρνουν στὸν τάφο τους ἕνα λουλούδι, ἕνα πιάτο κόλλυβα. Ἄν μπορούσαμε νὰ τους ἀκούσουμε θὰ μᾶς ἔλεγαν: Τί κάναμε οἱ ἀνόητοι! ἀντὶ νὰ μοιράσουμε τὰ ὑπάρχοντά μας σὲ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα καὶ ναοὺς, τ' ἀφήσαμε σὲ ἄσπλαχνα τέρατα... Διότι τέρας εἶνε πράγματι ὁποῖος δὲν θυμᾶται τοὺς προγόνους του. Λαὸς πού δὲν θυμᾶται τοὺς νεκροὺς του εἶνε ἀνάξιος νὰ ζῆ πάνω στὴ γῆ. Στὴν Ἰαπωνία τιμοῦν τοὺς νεκροὺς· τοὺς τάφους ἐκεῖ τοὺς ἔχουν περιβόλια, κι ὅταν πρόκειται κάποιος νὰ στεφανωθῆ καὶ νὰ δημιουργήσῃ οἰκογένεια, θὰ πάη στοὺς τάφους τῶν παππούδων. Ἀντιθέτως ἐδῶ πολλὰ νεκροταφεῖα εἶνε ἐγκαταλελειμμένα. Δείκτης πολιτισμοῦ ἐνὸς ἔθνους εἶνε καὶ τὰ νεκροταφεῖα. Δεῖξτε μου τὸ νεκροταφεῖο σας καὶ θὰ καταλάβω.

Γι' αὐτὸ λοιπὸν ὥρισε ἡ Ἐκκλησία νὰ τελοῦμε σήμερα γενικὸ μνημόσυνο, γιὰ νὰ περιλαμβάνη καὶ ὅλους αὐτοὺς πού ὁ κόσμος λησμονεῖ. **Ἄν ὁ κόσμος καὶ οἱ δικοὶ τους τοὺς λησμονοῦν, ἡ Ἐκκλησία, ἡ «γλυκεῖα μάνα»** ὅπως εἶπε ὁ ποιητὴς Κρυστάλλης, **δὲν τοὺς λησμονεῖ**. Κάθε φορὰ πού τελεῖ τὴ θεία λειτουργία θυμᾶται τοὺς νεκροὺς, κατ' ἐξοχὴν δὲ σήμερα. Αὐτὸς εἶνε ὁ πρῶτος λόγος.

● **Ὁ δεῦτερος λόγος** πού τελοῦμε γενικὸ μνημόσυνο εἶνε, ὅτι **αὔριο ξημερώνει Κυριακὴ τῆς Ἀπόκρεω**, μιὰ ἡμέρα πού ἀστράφτει καὶ βροντᾷ. Διαβάζεται τὸ φοβερῶτερο εὐαγγέλιο, τὸ εὐαγγέλιο τῆς Κρίσεως· ἀνατριχιάζει ὁ ἄνθρωπος ὅταν τ' ἀκούει. Κατ' ἐμὲ ἡ Κυριακὴ αὐτὴ ἀπὸ γαστρονομικῆς ἀπόψεως λέγεται *«τῆς Ἀπόκρεω»*, ἀπὸ πνευματικῆς ὁμως ἀπόψεως πρέπει νὰ λέγεται **Κυριακὴ «τῆς Κρίσεως»**.

Τί λέει τὸ εὐαγγέλιο; Ἔτυχε κανεὶς ἀπὸ σᾶς νὰ εἶνε κατηγορούμενος, καὶ μάλιστα σὲ ἡμέρες δύσκολες, νὰ ὀδηγῆται στὸ δικαστήριον, ἢ καταδίκη νὰ ἔνε σίγουρη, καὶ νὰ σκέπτεται πῶς θ' ἀπολογηθῆ; Ὅπως λοιπὸν ὁ ὑπόδικος περιμένει τὴν ἡμέρα τῆς δίκης, ἔτσι κ' ἐμεῖς – νὰ εἴστε ἕκατὸ τοῖς ἕκατὸ βέβαιοι–, κ' ἐγὼ πού σᾶς μιλῶ κ' ἐσεῖς πού μ' ἀκοῦτε καὶ ὅλα τὰ δισεκατομμύρια τῶν ζώντων καὶ τῶν νεκρῶν, θὰ παρουσιαστοῦμε ὑπόδικοι ἐνώπιον τοῦ Κυρίου. Κριτῆς μας θὰ εἶνε ὁ ἐσταυρωμένος Λυτρωτῆς. Θὰ μᾶς κρίνη μὲ νόμο ὄχι ἀνθρώπινο ἀλλὰ μὲ τὸ Εὐαγγέλιο, πού εἶνε ζυγαριὰ φαρμακεῖου, ζυγίζει καὶ τὸ τελευταῖο γραμμάριο, καὶ τὸν τελευταῖο δηλαδὴ λογισμὸ· οἱ σκέ-

ψεις, τὰ λόγια, τὰ ἔργα μας θὰ παρελάσουν ἐνώπιον τοῦ Κυρίου σὰν κινηματογραφικὴταινία. Θὰ δικαστοῦμε. Καὶ πρέπει **ν' ἀνησυχούμε γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας**, τί ἀπολογία θὰ δώσουμε.

Ν' ἀνησυχούμε καὶ γιὰ τοὺς νεκροὺς μας· πού θὰ πᾶνε, στὴν κόλασι ἢ στὸν παράδεισο; Πού βρίσκονται ὁ πατέρας, ἡ μητέρα, οἱ συγγενεῖς; Καὶ στὴ ζυγαριὰ ξέρετε ὅτι, καθὼς ἀμφιταλαντεύεται, λίγο βάρος τὴν κάνει νὰ γείρη πρὸς τὸ ἕνα μέρος. Λίγα γραμμάρια ἀπαιτοῦνται· μιὰ προσευχὴ δηλαδὴ, ἕνα μνημόσυνο, λίγες ἐλεημοσύνες εἶνε ἱκανὲς κατὰ τὴν ὀρθόδοξο πίστι νὰ κλείνουν τὴ ζυγαριὰ δεξιά – ἀλλοίμονο ἂν κλείνη ἀριστερά. Δεξιά εἶνε ὁ παράδεισος, ἡ ἀνέκφραστη μακαριότης· ἀριστερὰ κόλασις.

Ἐπειδὴ λοιπὸν αὔριο σαλπίζει ἡ σάλπιγξ τοῦ ἀρχαγγέλου, γι' αὐτὸ σήμερα, **ἐν ἀναμομονῇ τῆς παγκοσμίου κρίσεως**, κάνουμε μνημόσυνα γιὰ ν' ἀνακουφίσουμε τοὺς νεκροὺς.

● **Καὶ τρίτος λόγος** εἶνε, ὅτι **πρέπει νὰ θυμώμαστε διαρκῶς τὸ θάνατο**, πού εἶνε μιὰ πραγματικότης. Ὅπως ἔλεγαν καὶ οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας, *«ὄρος φιλοσοφίας μνήμη θανάτου»*· ἂν θέλης νὰ βρῆς τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ ζῆς σὰν ἄγγελος, νὰ θυμᾶσαι τὸ θάνατο· σὲ παίρνει καὶ σὲ ἀνεβάζει σὲ ἄλλη σφαῖρα. Πήγαινε στοὺς τάφους, στάσου ἐκεῖ λίγα λεπτὰ καὶ πές· Ἄχ μάνα, γιατί νὰ σὲ λυπήσω· ἄχ πατέρα, γιατί νὰ σὲ πικράνω· ἄχ ἄντρα, γιατί νὰ σὲ ἀτιμάσω· ἄχ γυναῖκα, γιατί νὰ σὲ ἀπατήσω· ἄχ παιδί μου, γιατί νὰ σὲ ἀμελήσω. Ἐάν, ἀντὶ νὰ διανυκτερεύουμε στὰ κέντρα διασκεδάσεως, πηγαίναμε ἐκεῖ, κανένας δὲν θὰ ἀμάρτανε.

Εἴμαστε Χριστιανοί, ἀλλ' ἄς διδαχθοῦμε ἀπὸ ἕνα πρόγονό μας πρὸ Χριστοῦ. Εἶνε ὁ Μακεδὼν **Φίλιππος**, ὁ πατέρας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Αὐτὸς εἶχε ὀρίσει, κάθε πρωί, μόλις ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, ἕνας στρατιώτης νὰ παρουσιάζεται ἐνώπιόν του καὶ νὰ τοῦ λέη· *«Φίλιππε, μέμνησο ὅτι θνητὸς εἶ»*· ἂν καὶ εἴσαι βασιλιάς κ' ἐξουσιάζεις λαοὺς, πρόσεξε γιατί θὰ πεθάνης. Αὐτὰ ὁ Φίλιππος. Ἐνῶ ἐμεῖς, ἀποφεύγοντας μὲ κάθε τρόπο τὴ μνήμη τοῦ θανάτου, καὶ τὰ γραφεῖα κηδειῶν τὰ μετωνομάσαμε «γραφεῖα τελετῶν», νὰ μὴ μᾶς τὸν θυμίζουν. **Μνημονεύετε τοῦ θανάτου!** εἶνε ὁ καλύτερος δάσκαλος, χαρίζει τὰ μεγαλύτερα διδάγματα.

* * *

Ἀδελφοί μου, δὲν εἴμαστε ὑλισταὶ καὶ ἄπιστοι, ὥστε νὰ λέμε «Μετὰ θάνατον μηδέν». Ὅχι μηδέν! **Οἱ νεκροὶ ζοῦν καὶ θ' ἀναστηθοῦν**. Δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερη πραγματικότης ἀπὸ τὴν ἀλήθεια τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**